

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

2020-12-30 Nr. (18.18-31-1 E)RM-65262

**DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 27 STRAIPSNIO 2, 3, 6, 7 IR 9 DALIŲ
KOMENTARO NAUJOS REDAKCIJOS**

VMI prie FM¹, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110, ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo², Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo³ nuostatas ir siekdama suvienodinti GPMĮ⁴ taikymo tvarką, parengė GPMĮ 27 straipsnio 2, 3, 6, 7 ir 9 dalių naujos redakcijos komentarą (apibendrintą paaiškinimą). Komentaro nuostatos suderintos su Lietuvos Respublikos finansų ministerija (2020-12-18 raštas Nr. (14.41E)-5K-1901036-6K-2007235).

Pridedama. GPMĮ 27 straipsnio 2, 3, 6, 7 ir 9 dalių komentaras, 10 lapų,
GPMĮ 27 straipsnio 2, 3, 6, 7 ir 9 dalių komentaro lyginamasis variantas, 10 lapų.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

¹ Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

² 2018 m. birželio 28 d. įstatymas Nr. XIII-1335.

³ 2018 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. XIII-1704.

⁴ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

27 straipsnis. Pajamų mokesčio nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų apskaičiavimas, deklaravimas, sumokėjimas, permokos gražinimas ir metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimas

2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, metinės pajamų mokesčio deklaracijos turi teisę neteikti nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris:

1) nepageidauja pasinaudoti teise iš pajamų atimti šio Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas išlaidas ir

(Pakeista pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą Nr. XIII-841, taikoma nuo 2018 m. sausio 1 d.).

2) per atitinkamą mokestinį laikotarpį gavo tik A klasei priskiriamų su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kuriam neatsiranda pareiga perskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį atsižvelgiant į šio Įstatymo 6 straipsnio 1¹ ir 1² dalių nuostatas ir kuriam pritaikytas NPD neturi būti perskaičiuotas šio Įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka. Toks gyventojas turi teisę neteikti metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir tais atvejais, kai gauna šio punkto pirmajame sakinyje nenurodytų pajamų, jeigu šios pajamos įtrauktos į centrinio mokesčio administratoriaus nustatytą neapmokestinamųjų pajamų, kurių gavus deklaracija gali būti neteikiama, sąrašą.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. birželio 28 d. įstatymas Nr. XIII-1335); Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. XIII-1704), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu jis mokestiniu laikotarpiu gavo:

1.1. B klasei priskiriamų pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), išskyrus atvejus, kai gautos pajamos yra įtrauktos į Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą,

1.2. A klasei priskiriamų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), kai tokių pajamų gavimo vietoje pritaikytas neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) turi būti perskaičiuotas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka arba kai gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš šių pajamų metinį NPD (žr. GPMĮ 20 straipsnio komentarą),

1.3. A ar (ir) B klasei priskiriamų šių pajamų, kai jų bendra suma per 2019 m. mokestinį laikotarpį viršija to mokestinio laikotarpio 120 vidutinių darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumą, taikomą valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (84 VDU dydžio sumą - 2020 m., 60 VDU dydžio sumą - 2021 m.):

1.3.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais **susijusių** pajamų (neįskaitant GPMĮ 17 str. 1 dalyje nurodytų neapmokestinamųjų pajamų, ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokų, taip pat už 2018 m. ar ankstesnius metus apskaičiuotų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išmokėtų 2019 ar vėlesniais metais),

1.3.2. tantjemų ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, išmokėtą vietoje tantjemų ar kartu su jomis,

1.3.3. iš darbdavio pagal autorines sutartis gautų pajamų,

1.3.4. mažųjų bendrijų vadovų (nesančių mažosios bendrijos nariais) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą gautų pajamų;

1.4. **nesusijusių** su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų, priskiriamų A ar (ir) B klasei, kai tokių pajamų bendra suma per 2019 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį viršija atitinkamo mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio sumą. Į šią sumą neįskaitomos tokios pajamos:

- 1.4.1. GPMĮ 17 str. 1 dalyje nurodytos neapmokestinamosios pajamos,
 - 1.4.2. individualios veiklos pajamos,
 - 1.4.3. pajamos iš paskirstytojo pelno,
 - 1.4.4. tantjemos ar atlygis už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, išmokėtas vietoje tantjemų ar kartu su jomis,
 - 1.4.5. iš darbdavio pagal autorines sutartis gautos pajamos,
 - 1.4.6. mažųjų bendrijų vadovų (nesančių mažosios bendrijos nariais) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą gautos pajamos;
- 1.5. gavo A ir (ar) B klasei priskiriamų apmokestinamųjų pajamų, ir gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš pajamų patirtas GPMĮ 21 straipsnyje nurodytas išlaidas (žr. GPMĮ 21 straipsnio komentarą).

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš užsienio vieneto. Kadangi šios pajamos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos B klasei, metinę pajamų mokesčio deklaraciją privaloma pateikti.

2. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės gavo 25000 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų, kurioms pritaikytas 849 Eur NPD. Gyventojas tą mokestinį laikotarpį gavo dar ir 2000 Eur dividendų, t. y. apmokestinamųjų pajamų, dėl kurių gavimo taikytinas MNPD turi būti perskaičiuojamas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka. Gyventojas metinės pajamos yra 27000 Eur, todėl jam taikytinas MNPD yra 549 Eur, t. y. 300 Eur mažesnis už įmonėje pritaikytą NPD sumą. Kadangi MNPD turi būti perskaičiuotas, gyventojas privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti pajamų mokestį dėl mokestiniu laikotarpiu pritaikyto per didelio NPD.

3. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš Lietuvos įmonės. Per 2019 m. mokestinį laikotarpį darbdavys jam išmokėjo darbo užmokestį (po 600 Eur, kas mėnesį) tik už dešimt to mokestinio laikotarpio mėnesių, todėl pritaikė 10 mėnesių NPD (po 293,25 Eur; iš viso 2932,5 Eur). Kadangi gyventojas turi teisę susimąžinti 2019 m. apmokestinamąsias pajamas visu MNPD, apskaičiuotu GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka, šiuo atveju 3519 Eur (7200-6660; 540x0,15; 3600-81)), jis turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu pageidauja pasinaudoti visu jam taikytinu MNPD.

4. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (2020, 2021 m.) mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės (įmonių) gavo A klasei priskiriamų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kurių suma viršija 120 VDU, t. y. 136344 Eur dydžio sumą (84 VDU, t. y. 104277,60 Eur – 2020 m., 60 VDU – 2021 m.). Pajamos buvo apmokestintos, taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Gyventojas turi pateikti 2019 m. (2020 m., 2021 m.) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU (2020 m. – 84 VDU, 2021 m. – 64 VDU) dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 27 procentų pajamų mokesčio tarifą (2020 m.

ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais – 32 procentų pajamų mokesčio tarifą) deklaracijoje

apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki 2020 m. (2021 m., 2022 m.) gegužės 1* dienos.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo A klasės pajamoms priskiriamus autorinius atlyginimus iš Lietuvos įmonių (ne iš darbdavių), B klasės pajamoms priskiriamus honorarus iš užsienio valstybės ir pajamas už parduotą turtą. Autoriniai atlyginimai buvo apmokestinti, taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą. Bendra šių apmokestinamųjų pajamų suma yra didesnė nei atitinkamo mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio suma, todėl jis turi pateikti to mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, deklaracijoje apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1* dienos.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį gavo darbo užmokestį ir tantjemų (ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, ar paskolų komitete), apmokestintų taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Bendra metinė darbo užmokesčio ir tantjemų suma viršija 2019 m. mokestinio laikotarpio 120 VDU (84 VDU – 2020 m., 60 VDU – 2021 m.) dydžio sumą, todėl gyventojas turi pateikti 2019 m. (2020, 2021 m.) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU (2020 m. – 84 VDU, 2021 m. – 60 VDU) dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 27 procentų (nuo 2020 m. – 32 procentų) pajamų mokesčio tarifą, deklaracijoje apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki 2020 m. (2021 m., 2022 m.) gegužės 1* dienos.

7. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės gavo tik darbo užmokestį, kurio suma neviršija 2019 m. mokestinio laikotarpio 120 VDU, (2020 m. – 84 VDU; 2021 m. – 60 VDU) dydžio sumos. NPD jam pritaikytas mokestiniu laikotarpiu. Šis gyventojas pageidauja susimažinti su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas patirtomis gyvybės draudimo įmokomis. Gyventojas turi pateikti 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

8. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį iš gyventojų gavo B klasės pajamų už turto nuomą ir apmokestinamųjų pajamų už parduotą turtą. Bendra šių pajamų suma neviršija 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio sumos. Kadangi šis gyventojas pageidauja susimažinti apmokestinamąsias pajamas sumokėtomis sumomis už sūnaus studijas Vilniaus universitete, jis teikia 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

3. Gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu buvo įsigijęs verslo liudijimą ar įregistravęs individualią veiklą, privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją net tuo atveju, kai individualios veiklos pajamų negavo. Gyventojas, kuriam atsiranda prievolė deklaruoti turimą turtą Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, išskyrus gyventoją, pageidaujantį gauti piniginę socialinę paramą ar paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, taip pat išskyrus atskaitinę gyventojų turto deklaraciją teikiančius Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 22 punkte nurodytus asmenis, privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją nepaisydamas šio straipsnio 2 dalyje nustatytų išimčių. Gyventojas, kuriam atsiranda prievolė deklaruoti turimą turtą Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, po kalendorinių metų, už kuriuos teikiama gyventojų turto deklaracija, gegužės 1 dienos privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį laikydamasis gyventojų turto deklaracijos pateikimo terminų.

* Atsižvelgiant į Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbtą karantiną, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2020 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. VA-24 „Dėl atidedamo gyventojų pajamų mokesčio deklaravimo, apskaičiavimo ir sumokėjimo termino“ nustatyta, kad nuolatinių Lietuvos gyventojų 2019 m. mokestinio laikotarpio pajamų mokesčio deklaracijos turi būti pateiktos ir pajamų mokestis sumokėtas iki 2020 m. liepos 1 d.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 27 straipsnio pakeitimo įstatymą (2014 m. spalio 9 d. įstatymas Nr. XII-1217), taikoma nuo 2015 m. sausio 1 d.).

Komentaras

1. Gyventojams, kurie mokestiniu laikotarpiu buvo įsigiję verslo liudijimus (išskyrus nenuolatinius Lietuvos gyventojus, deklaruojančius pajamas GPMĮ 30 ir 31 straipsniuose nustatyta tvarka) ar įregistravę individualią veiklą, prievolė pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją atsiranda, neatsižvelgiant į tai, ar jie tą mokestinį laikotarpį gavo pajamų iš individualios veiklos, ar ne. Pajamos iš žemės ūkio veiklos taip pat yra priskiriamos individualiai veiklai, todėl žemės ūkio veiklą vykdančys gyventojai, įregistruoti pridėtinės vertės mokesčio mokėtojais arba privalantys jais registruotis, privalo pateikti deklaraciją. Išimtyms taikomos tiems žemės ūkio veiklą vykdančioms gyventojams, kurių iš šios veiklos gautos pajamos yra priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms, jeigu tokios pajamos (visos) arba neviršijiančios tam tikrą dydį yra įtrauktos į centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintą Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą (žr. šio straipsnio 4 dalies komentarą).

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2019 m. mokestiniu laikotarpiu vykdė individualią veiklą pagal įsigytą verslo liudijimą, tačiau pajamų iš šios veiklos 2019 m. negavo (atsiskaitymas už suteiktas paslaugas numatytas tik 2020 m.). Gyventojas turi pateikti 2019 m. mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Deklaracijoje kaip gautos pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą tokiais atvejais įrašomas nulis.

2. Pareiga deklaruoti pajamas nustatyta gyventojams, privalantiems deklaruoti turtą pagal Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymą Nr. I-1338, išskyrus gyventojus, pageidaujantiems gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti arba pinigine socialinę paramą, taip pat gyventojus, kurie privalo pateikti atskaitinę turto deklaraciją.

Pareiga deklaruoti turtą pagal Gyventojų turto deklaravimo įstatymą yra nustatyta tik tiems 2 straipsnio 1 dalies 1-23 ir 29-36 punktuose nurodytas pareigas ėjusiems (kandidatavusiems į tas pareigas) gyventojams, kurie yra laikomi nuolatiniais Lietuvos gyventojais. Šių gyventojų šeimų nariai, taip pat pinigine socialinę paramą ar paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gauti pageidaujantių gyventojų šeimų nariai, asmenų, aukojančių savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, politinės partijos narių, kurių nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, šeimų nariai deklaruoti turtą privalo tuo atveju, jeigu jie yra nuolatiniai Lietuvos gyventojai.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas laikomas asmuo, atitinkantis GPMĮ 4 straipsnyje (žr. GPMĮ 4 straipsnio komentarą) nustatytus nuolatinio Lietuvos gyventojų kriterijus. 18 metų sulaukusių ir vyresnių asmenų, pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, įgijusių teisę nuolat gyventi Lietuvoje ir turinčių deklaruotino turto, šeimų nariams, taip pat kandidatų į Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 5-23 ir 29-35 punktuose nurodytas pareigas šeimų nariams pareiga deklaruoti turtą nėra nustatyta.

3. Deklaruoti pajamas privalo Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1- 24, 27-35, 37 punktuose nurodyti šeimų nariai (gyventojų sutuoktiniai ir kartu gyvenantys vaikai (įvaikiai) iki 18 metų):

- sutuoktiniai - neatsižvelgiant į tai, kokias metines pajamas jie yra gavę ir ar iš viso yra jų gavę,

- vaikai (įvaikiai) – jeigu jiems tokia pareiga atsiranda pagal GPMĮ 27 straipsnio 2 dalies nuostatas (pavyzdžiui, gavę pajamų už parduotą turtą, pajamų mokestį nuo kurių turi sumokėti jie patys), arba dėl mokestiniu laikotarpiu vykdytos įregistruotos individualios veiklos ar veiklos, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą.

4. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2, 3, 5, 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 7-1 straipsniu įstatymą, prievolė pateikti atskaitinę turto deklaraciją nustatyta ir 18 metų sulaukusiems nuolatiniais Lietuvos gyventojams bei to paties

amžiaus ir vyresniems asmenims, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta tvarka įgijusiems teisę nuolat gyventi Lietuvoje, jeigu jie yra įgiję šiame įstatyme nurodytą deklaruotiną turtą.

5. Pavyzdžiai

<p>1. Metinę pajamų mokesčio deklaraciją pateikti privalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valstybės politikai ir kandidatai į valstybės politikus bei jų šeimų nariai, - Europos Parlamento nariai, išrinkti nuo Lietuvos Respublikos (toliau – Europos Parlamento nariai), ir kandidatai į Europos Parlamento narius bei jų šeimų nariai, - valstybės tarnautojai bei jų šeimų nariai, - antstoliai ir notarai bei jų šeimų nariai, - Lietuvos Respublikos teismų pirmininkai, teismų pirmininkų pavaduotojai, teismų skyrių pirmininkai, teisėjai bei jų šeimų nariai, - Seimo kontrolieriai, valstybės kontrolierius, valstybės kontrolieriaus pavaduotojai, lygių galimybių kontrolierius, vaiko teisių apsaugos kontrolierius bei jų šeimų nariai, - prokurorai bei jų šeimų nariai, - Lietuvos banko valdybos nariai bei jų šeimų nariai, - valstybinių aukštųjų mokyklų vadovai bei jų šeimų nariai. <p>2. Metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikti neprivalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pinigine socialinę paramą gauti pageidaujantieji gyventojai, nustatyta tvarka deklaruojantys turtą, - gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, - nuolatiniai Lietuvos gyventojai, nuo 2004 ir vėlesnių metų sulaukę 18 metų, taip pat 18 metų sulaukę ir vyresni asmenys, nuo 2004 ir vėlesnių metų įgiję teisę nuolat gyventi Lietuvoje, turintys deklaruotiną turtą.
--

6. Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 77 straipsnį mokesčių administratoriui yra suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo prievolės pateikti mokesčių deklaraciją ar kitus dokumentus tais atvejais, kai reikalinga informacija gaunama iš trečiųjų šaltinių ar kitais atvejais. Todėl metinės pajamų mokesčio deklaracijos nereikia teikti gyventojams, nepaminėtiems komentuojamo straipsnio 3 dalyje, kai tai yra nustatyta atitinkamame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos teisės akte,

Pavyzdys

<p>1. Savarankiškam politinės kampanijos dalyviui aukojantis gyventojas, politinės partijos narys, kurio politinės partijos nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, ir jo šeimos nariai visas ataskaitiniais metais gautas pajamas deklaravo Metinėje gyventojų (šeimos) turto deklaracijoje (FR0001 formoje). Jeigu prievolė deklaruoti pajamas tokiam gyventojui neatsiranda ir dėl kitų priežasčių, nurodytų Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme arba Gyventojų turto deklaravimo įstatyme (pavyzdžiui, dėl prievolės apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, kalendoriniais metais vykdytos individualios veiklos, paties ar jo šeimos nario eitų pareigų), tai tų pačių ataskaitinių metų pajamų mokesčio deklaracijos pateikti nereikia. Ši nuostata įrašyta Metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos FR0001 formos ir jos priedų užpildymo, teikimo ir tikslinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. VA-13.</p>

7. Gyventojas, privalantis deklaruoti turimą turtą Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, praėjusį mokestinį laikotarpį (kalendoriniais metais) gautas pajamas deklaruoti privalo pasibaigus kalendoriniams metams, už kuriuos teikiama turto deklaracija, iki kitų kalendorinių metų gegužės 1* dienos, išskyrus:

7.1. kandidatus į valstybės politikus bei į Europos Parlamento narius ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo rinkimų tvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytais terminais;

7.2. kandidatus į pareigas, išvardytas Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 5-23, 29-35 punktuose, kurie deklaracijas pateikti privalo per 7 kalendorines dienas nuo prašymo kandidatuoti į atitinkamas pareigas pateikimo dienos;

7.3. išrinktus ar paskirtus į pareigas valstybės politikus bei Europos Parlamento narius, jų šeimų narius, priimtus ar paskirtus į pareigas valstybės tarnautojus ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo per 30 dienų nuo priėmimo ar paskyrimo dienos;

7.4. gyventojus, aukojančius savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki aukos suteikimo. Šie gyventojai turi deklaruoti:

7.4.1. paskutiniaisiais praėjusiais kalendoriniais metais (einančiais prieš metus, kuriais auka suteikiama), gautas pajamas, kai auka teikiama po gegužės 1 dienos,

7.4.2. užpraeitais kalendoriniais metais gautas pajamas, kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos;

7.5. politinės partijos narius, kurių politinės partijos nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo dar prieš sumokant šį dydį viršijančias sumas.

8. Jeigu kandidatai į valstybės politikus bei į Europos Parlamento narius ir jų šeimų nariai, išrinkti arba paskirti į pareigas valstybės politikai bei Europos Parlamento nariai, jų šeimų nariai, taip pat priimti ar paskirti į pareigas valstybės tarnautojai ar į kitas pareigas priimti gyventojai ir jų šeimų nariai mokesčio administratoriui jau buvo pateikę to mokesčio laikotarpio metines pajamų mokesčio deklaracijas, pakartotinai deklaracijos neteikiamos.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs pozityviųjų pajamų, privalo kartu su metine pajamų mokesčio deklaracija pateikti centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos priedą, kuriame turi būti nurodyta informacija apie tiesiogiai, netiesiogiai ar kartu su susijusiais asmenimis valdomas kontroliuojamųjų užsienio vienetų akcijas (dalis, pajus), balsavimo teises ar teises į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinės teises jas įsigyti, taip pat kontroliuojamojo užsienio vieneto pavadinimas ir buveinės adresas, kontroliuojamojo užsienio vieneto valdytojų sąrašas. Nuolatinis Lietuvos gyventojas kontroliuojamojo užsienio vieneto balansą bei pelno ir nuostolių ataskaitą privalo saugoti ne mažiau kaip 10 metų.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 13, 27 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 6 d. įstatymas Nr. XIII-1698), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, į mokestinio laikotarpio pajamas įtraukęs pozityviasias pajamas (žr. GPMĮ 13 straipsnio komentarą), kartu su metine pajamų mokesčio deklaracija privalo pateikti tinkamai užpildytą atitinkamą pajamų mokesčio deklaracijos priedo formą, skirtą apskaičiuotoms pozityviosioms pajamoms deklaruoti, kurioje turi būti pateikta informacija apie:

1.1. kontroliuojamąjį užsienio vienetą (pavadinimas, buveinės adresas),

1.2. tiesiogiai, netiesiogiai ar kartu su susijusiais asmenimis gyventojas valdomas kontroliuojamojo vieneto akcijas (dalį, pajų), balsavimo teises ar kitas teises į paskirstytinojo pelno dalį ar išimtinės teises jas įsigyti,

1.3. kontroliuojamojo vieneto valdytojų sąrašą.

2. Atitinkamo mokestinio laikotarpio metinės pajamų mokesčio deklaracijos pozityviosioms pajamoms įrašyti skirto priedo forma yra tvirtinama kartu su deklaracijos ir jos priedų formomis.

3. Kontroliuojamojo vieneto balanso, pelno ir nuostolių ataskaitos prie metinės pajamų mokesčio deklaracijos pridėti nereikia, tačiau šiuos dokumentus nuolatinis Lietuvos gyventojas turi saugoti ne mažiau kaip 10 metų.

7. Jeigu nuolatinio Lietuvos gyventojų pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuojama pajamų mokesčio permoka, ji gali būti įskaityta arba gražinta Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 131, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymą (2008 m. gruodžio 23 d. įstatymas Nr. XI-111), taikoma nuo 2009 m. sausio 1 d.).

Komentaras

1. Mokesčio mokėtojo (gyventojų) pajamų mokesčio permokos įskaitymo ir gražinimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas (toliau – MAĮ).

2. Pagal MAĮ mokesčio permoka yra mokesčio mokėtojo sumokėta per didelė mokesčio suma. Taigi pagrindas gražinti permokėtą mokesčio sumą MAĮ tiesiogiai siejamas su aplinkybe, kai konkretus mokesčio mokėtojas (gyventojas), iš savo lėšų sumokėjęs mokestį, patiria didesnes išlaidas negu atitinkamame mokesčio įstatyme jam nustatytoji prievolė. Tais atvejais, kai mokestis nuo gyventojų gautų pajamų yra sumokamas ne mokestinės prievolės subjekto – gyventojų, o kito asmens savo lėšomis, pajamas gavęs gyventojas nepatiria jokių su mokestine prievole susijusių išlaidų, taigi tokiais atvejais nėra teisinio pagrindo gražinti tokias mokesčio sumas.

Todėl mokesčio mokėtojui (gyventojui) MAĮ nustatyta tvarka yra gražinama ta permokėto pajamų mokesčio suma, kurią jis sumokėjo savo lėšomis arba kurią mokestį išskaičiuojantis asmuo išskaičiavo nuo jam išmokamos išmokos. Ta mokesčio permokos dalis, kuri susidarė dėl kito asmens savomis lėšomis sumokėto mokesčio, gyventojui negražinama.

Pavyzdys

Gyventojų metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuota 300 Eur pajamų mokesčio permoka. Dalį šios mokesčio sumos – 200 Eur nuo gyventojų natūra gautų pajamų (pvz., dovanos, laimėjimo) už šį gyventoją sumokėjo kitas (išmoką išmokėjęs) asmuo. Vadinasi, gyventojui gražintina mokesčio suma yra lygi 100 Eur (300 - 200).

3. Jeigu kitam asmeniui, sumokėjusiam mokestį už gyventoją iš savo lėšų, sumokėtoji mokesčio suma būtų kompensuojama, t. y. jei pajamas gavęs gyventojas gražintų už jį sumokėtą pajamų mokesčio sumą, atsirastų pagrindas laikyti, kad pajamų mokestį sumokėjo pats gyventojas. Tokiu atveju atsirastų teisinis pagrindas gyventojui reikalauti, kad mokesčio administratorius gražintų jam permokėtą mokesčio sumą. Gyventojas, kompensavęs už jį sumokėtą pajamų mokesčio sumą tą patį mokestinį laikotarpį, kurį šios pajamos gautos, savo metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje šios sumos neturėtų deklaruoti kaip „kito asmens savo lėšomis sumokėtos mokesčio sumos“ (ji deklaruotina kaip „išskaičiuota (sumokėta) mokesčio suma“), o gražinimui įvykus kitą mokestinį laikotarpį, analogiškai turėtų jas deklaruoti, patikslindamas mokesčio administratoriui pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

4. Pagal MAĮ 87 straipsnio 7 dalį gyventojų pajamų mokesčio permoka, priklausanti gražinti mokesčio mokėtojui pagal jo metinę pajamų mokesčio deklaraciją, gražinama mokesčio mokėtojui prašymu ne vėliau kaip iki atitinkamų metų liepos 31 d., o jei prašymas pateikiamas pasibaigus atitinkamos metinės deklaracijos pateikimo terminui, – ne vėliau kaip per 90 dienų po prašymo gražinti mokesčio permoką gavimo dienos.

Tais atvejais, kai dėl mokesčio permokos gražinimo atliekamas mokesčių mokėtojo mokestinis patikrinimas arba su mokesčio permokos gražinimu susiję klausimai yra sudedamoji mokesčių administratoriaus atliekamo to mokesčių mokėtojo patikrinimo dalis, mokesčio permokos gražinimas sustabdomas iki mokesčių administratoriaus sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (arba) su juo susijusios sumos (jei pažeidimų nenustatyta, – pažymos apie tai), įteikimo mokesčių mokėtojui dienos, tačiau tai nestabdo MAĮ 87 straipsnio 9 dalyje nustatytų palūkanų skaičiavimo mokesčio mokėtojo naudai.

9. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokesčio laikotarpio, gegužės 1 dienos privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčių administratoriui metinę praėjusio mokesčio laikotarpio pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu:

1) per praėjusį mokesčio laikotarpį Lietuvos Respublikoje gavo A ir (ar) B klasėms priskiriamų pajamų, nurodytų šio Įstatymo 30 straipsnyje, ir

2) jam atsiranda pareiga perskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį atsižvelgiant į šio Įstatymo 6 straipsnio 1¹ ir 1² dalių nuostatas.

(Papildyta straipsnio dalimi pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. XIII-1704), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 m. ir vėlesnių mokesčių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas (nenuolatinio Lietuvos gyventojų sąvokos paaiškinimą žr. GPMĮ 2 straipsnio 4 dalies komentare) privalės pateikti metinę 2019 m. ar vėlesnio mokesčio laikotarpio (kalendorinių metų) pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu:

1.1. jis per tą mokesčio laikotarpį Lietuvoje bus gavęs A ir (ar) B klasei priskirtų pajamų, pagal GPMĮ 5 straipsnio 4 dalies nuostatas pripažįstamų jo pajamų mokesčio objektu (išskyrus pajamas iš individualios veiklos per nuolatinę bazę Lietuvoje ir pajamas iš paskirstytojo pelno), ir

1.2. dėl GPMĮ 6 straipsnio 1¹ ir (ar) 1² dalyse nurodytas sumas viršijančių Lietuvoje gautų pajamų jam atsiranda pareiga perskaičiuoti pajamų mokestį, taikant GPMĮ 6 straipsnio 1¹ ir (ar) 1² dalyse nustatytus pajamų mokesčio tarifus.

2. Pareiga deklaruoti metines pajamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui atsiranda, jeigu jis per 2019 m. ar vėlesnį mokesčio laikotarpį Lietuvoje bus gavęs šio komentaro 2.1-2.2 papunkčiuose nurodytų pajamų, viršijančių 120 VDU dydžio sumą (t. y. 136344 Eur - 2019 m.), 84 VDU dydžio sumą (104277,60 Eur - 2020 m.), 60 VDU dydžio sumą (2021 m.):

2.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (išskyrus apskaičiuotas už 2018 m. ar ankstesnį mokesčio laikotarpį, taip pat ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas),

2.2. tantjemų ir (ar) atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje.

Tokiu atveju, pasibaigus 2019 m. (2020 m., 2021 m.) mokestiniam laikotarpiui, nenuolatinis Lietuvos gyventojas pats arba per savo įgaliotą asmenį iki kalendorinių metų (einančių po to mokesčio laikotarpio), gegužės 1^{**} dienos privalės pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir nuo 120 VDU (2019 m.), 84 VDU (2020 m.), 60 VDU (2021 m.) dydį viršijančios pajamų dalies apskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį, taikydamas 27 procentų (32 procentų - nuo 2020 m.) pajamų mokesčio tarifą. Deklaracijoje apskaičiuotas pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

3. Pavyzdžiai

<p>1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. mokesčio laikotarpį Lietuvoje gavo: 1.1. 79 534 Eur (70 VDU) su darbo santykiais susijusių pajamų,</p>

1.2. 73 853 Eur (65 VDU) – tantjemų,
iš viso: 153387 Eur (135 VDU) suma.

Nuo šių pajamų mokesčių išskaičiuojantys asmenys išskaičiavo 20 procentų pajamų mokesčių. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 17 043 Eur (15 VDU) sumos, pritaikęs 27 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokesčių. Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2020 m. liepos 1** dienos.

2. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2020 m. mokestinį laikotarpį Lietuvoje gavo:

2.1. 24 828 Eur (20 VDU) su darbo santykiais susijusių pajamų,

2.2. 86 898 Eur (70 VDU) tantjemų,

Iš viso: 111 726 Eur (90 VDU).

Nuo šių pajamų mokesčių išskaičiuojantys asmenys išskaičiavo 20 procentų pajamų mokesčių. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2020 m. mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 84 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 7 448,40 Eur (6 VDU) sumos, pritaikęs 32 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokesčių. Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2021 m. gegužės 1 dienos.

3. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas, per 2021 m. mokestinį laikotarpį gavęs didesnę nei 60 VDU su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų ir tantjemų suma, pajamų mokesčių privalės sumokėti nuo 60 VDU viršijančios pajamų dalies.

Kiekvienų metų VDU nustatomas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme.

4. Pareiga deklaruoti metines pajamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui gali atsirasti ir dėl kitų, nesusijusių su darbo santykiais pajamų gavimo. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas, jeigu jis Lietuvoje per 2019 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį bus gavęs didesnę nei 120 VDU dydžio sumą tokių pajamų:

4.1.1. palūkanų (išskyrus palūkanas, priskirtas neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 straipsnį),

4.1.2. honorarų (įskaitant už perleistas teises daryti kompiuterio programos kopijas ar teises rengti išvestines kompiuterio programas, ar teises viešai demonstruoti kompiuterio programą),

4.1.3. pajamų už Lietuvoje esančio nekilnojamojo turto nuomą,

4.1.4. sporto veiklos pajamų už Lietuvoje vykdytą sporto veiklą;

4.1.5. atlikėjo veiklos pajamų už Lietuvoje vykdytą atlikėjo veiklą;

4.1.6. pajamų už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybėn nekilnojamąjį daiktą, esantį Lietuvoje, įskaitant pajamas už perleistą nekilnojamąjį daiktą, priskirtą per nuolatinę bazę Lietuvoje vykdomos individualios veiklos turtui,

4.1.7. pajamų už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybėn kilnojamąjį daiktą, jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra (ar privalo būti) įregistruotas Lietuvoje,

Pavyzdžiai

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį gavo:

1.1. 15 VDU palūkanų,

1.2. 27 VDU dydžio sumą už Lietuvoje esančio nekilnojamojo daikto pardavimą,

1.3. 70 VDU dydžio sumą iš atlikėjo veiklos Lietuvoje,

1.4. 20 VDU dydžio sumą už Lietuvoje esančio nekilnojamojo daikto nuomą.

Iš viso: 132 VDU dydžio sumą.

Nuo šių pajamų mokesčių išskaičiuojantys asmenys, taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, išskaičiavo 15 procentų pajamų mokesčių. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 12 VDU dydžio sumos (pavyzdžiui, nuo 13 634,40 Eur – 2019 m., 14 896,80 Eur – 2020 m.), pritaikęs 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokesčių.

Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2020 m. (vėlesnių metų) liepos 1 dienos**.

5. Pajamų mokestis deklaruojamas ir apskaičiuojamas nenuolatinio Lietuvos gyventojų metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje, kurios formą, jos užpildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

** Atsižvelgiant į Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbtą karantiną, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2020 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. VA-26 „Dėl gyventojų pajamų mokesčio deklaravimo, apskaičiavimo ir sumokėjimo termino atidėjimo nenuolatiniams Lietuvos gyventojams“ nustatyta, kad 2019 m. mokestinio laikotarpio nenuolatinį Lietuvos gyventojų metinės pajamų mokesčio deklaracijos turi būti pateiktos ir pajamų mokestis sumokėtas iki 2020 m. liepos 1 d.

27 straipsnis. Pajamų mokesčio nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų apskaičiavimas, deklaravimas, sumokėjimas, permokos gražinimas ir metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimas

2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, metinės pajamų mokesčio deklaracijos turi teisę neteikti nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris:

1) nepageidauja pasinaudoti teise iš pajamų atimti šio Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas išlaidas ir

(Pakeista pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą Nr. XIII-841, taikoma nuo 2018 m. sausio 1 d.).

2) per atitinkamą mokestinį laikotarpį gavo tik A klasei priskiriamų su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kuriam neatsiranda pareiga perskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį atsižvelgiant į šio Įstatymo 6 straipsnio 1¹ ir 1² dalių nuostatas ir kuriam pritaikytas NPD neturi būti perskaičiuotas šio Įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka. Toks gyventojas turi teisę neteikti metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir tais atvejais, kai gauna šio punkto pirmajame sakinyje nenurodytų pajamų, jeigu šios pajamos įtrauktos į centrinio mokesčio administratoriaus nustatytą neapmokestinamųjų pajamų, kurių gavus deklaracija gali būti neteikiama, sąrašą.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. birželio 28 d. įstatymas Nr. XIII-1335); Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. XIII-1704), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu jis mokestiniu laikotarpiu gavo:

1.1. B klasei priskiriamų pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), išskyrus atvejus, kai gautos pajamos yra įtrauktos į Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą,

1.2. A klasei priskiriamų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), kai tokių pajamų gavimo vietoje pritaikytas neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) turi būti perskaičiuotas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka arba kai gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš šių pajamų metinį NPD (žr. GPMĮ 20 straipsnio komentarą),

1.3. A ar (ir) B klasei priskiriamų šių pajamų, kai jų bendra suma per 2019 m. mokestinį laikotarpį viršija to mokesčio laikotarpio 120 vidutinių darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumą, taikomą valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (84 VDU dydžio sumą - 2020 m., 60 VDU dydžio sumą - 2021 m.):

1.3.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (neįskaitant GPMĮ 17 str. 1 dalyje nurodytų neapmokestinamųjų pajamų, ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokų, taip pat už 2018 m. ar ankstesnius metus apskaičiuotų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išmokėtų 2019 ar vėlesniais metais).

1.3.2. tantjemų ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, išmokėtą vietoje tantjemų ar kartu su jomis.

1.3.3. iš darbdavio pagal autorines sutartis gautų pajamų.

1.3.4. mažųjų bendrijų vadovų (nesančių mažosios bendrijos nariais) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą gautų pajamų;

1.4. nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų, priskiriamų A ar (ir) B klasei, kai tokių pajamų bendra suma per 2019 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį viršija atitinkamo mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio sumą. Į šią sumą neįskaitomos tokios pajamos:

1.4.1. GPMĮ 17 str. 1 dalyje nurodytos neapmokestinamosios pajamos,

1.4.2. individualios veiklos pajamos,

1.4.3. pajamos iš paskirstytojo pelno,

1.4.4. tantjemų ar atlygis už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, išmokėtas vietoje tantjemų ar kartu su jomis,

1.4.5. iš darbdavio pagal autorines sutartis gautos pajamos,

1.4.6. mažųjų bendrijų vadovų (nesančių mažosios bendrijos nariais) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą gautos pajamos;

1.35. gavo A ir (ar) B klasei priskiriamų apmokestinamųjų pajamų, ir gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš pajamų patirtas GPMĮ 21 straipsnyje nurodytas išlaidas (žr. GPMĮ 21 straipsnio komentarą).

~~2. 2017 m. ar ankstesnio mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją turėjo pateikti bet kokių apmokestinamųjų pajamų gavęs nuolatinis Lietuvos gyventojas, pageidaujantis pasinaudoti papildomu NPD (ar jo dalimi) už auginamus vaikus (įvaikius). Nuo 2018 m. sausio 1 d. papildomas NPD netaikomas.~~

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš užsienio vieneto. Kadangi šios pajamos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos B klasei, metinę pajamų mokesčio deklaraciją privaloma pateikti.

2. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2018~~9~~ m. mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės gavo ~~8 800~~25000 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų, kurioms pritaikytas ~~2 560~~849 Eur NPD (~~po 213,33 Eur per mėnesį~~). Gyventojas tą mokestinį laikotarpį gavo dar ir ~~4 500~~2000 Eur dividendų, t. y. apmokestinamųjų pajamų, dėl kurių gavimo taikytinas MNPD turi būti perskaičiuojamas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka. Gyventojas metinės pajamos yra ~~10 300~~27000 Eur, todėl jam taikytinas MNPD yra ~~4 810~~549 Eur, t. y. 300 Eur mažesnis už įmonėje pritaikytą NPD sumą. Kadangi MNPD turi būti perskaičiuotas, gyventojas privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti pajamų mokestį dėl mokestiniu laikotarpiu pritaikyto per didelio NPD.

3. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš Lietuvos ~~vieneto įmonės~~. Per 2018~~9~~ m. mokestinį laikotarpį darbdavys jam išmokėjo darbo užmokestį (po 600 Eur, kas mėnesį) tik už dešimt to mokestinio laikotarpio mėnesių, todėl pritaikė 10 mėnesių NPD (po ~~280~~293,25 Eur; ~~iš viso 2932,5 Eur~~). Kadangi gyventojas turi teisę susimąžinti 2018~~9~~ m. apmokestinamąsias pajamas visu MNPD, apskaičiuotu GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka, šiuo atveju ~~3 960~~3519 Eur (~~6 000 – 4 800; 1 200 x 0,5; 4 560 – 600~~7200-6660; 540x0,15; 3600-81)), jis turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu pageidauja pasinaudoti visu jam taikytinu MNPD.

4. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (2020, 2021 m.) mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės (įmonių) gavo A klasei priskiriamų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kurių suma viršija 120 VDU, t. y. 136344 Eur dydžio sumą (84 VDU, t. y. 104277,60 Eur – 2020 m., 60 VDU – 2021 m.). Pajamos buvo apmokestintos, taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Gyventojas turi pateikti 2019 m. (2020 m., 2021 m.) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU (2020 m. – 84 VDU, 2021 m. – 64 VDU) dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 27 procentų pajamų mokesčio tarifą (2020 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais - 32 procentų pajamų mokesčio tarifą).

deklaracijoje apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki 2020 m. (2021 m., 2022 m.) gegužės 1* dienos.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. mokestinį laikotarpį gavo A klasės pajamoms priskiriamus autorinius atlyginimus iš Lietuvos vienetų įmonių (ne iš darbdavių), B klasės pajamoms priskiriamus honorarus iš užsienio valstybės ir pajamas už parduotą turta. Autoriniai atlyginimai buvo apmokestinti, taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą. Bendra šių apmokestinamųjų pajamų suma yra didesnė nei atitinkamo mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio suma, todėl jis turi pateikti to mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, deklaracijoje apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki kito mokestinio laikotarpio ~~pr~~ ~~vėlesnio~~ gegužės 1* dienos.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį gavo darbo užmokestį ir tantjemų (ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, ar paskolų komitete), apmokestintų taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Bendra metinė darbo užmokesčio ir tantjemų suma viršija 2019 m. mokestinio laikotarpio 120 VDU (84 VDU – 2020 m., 60 VDU – 2021 m.) dydžio sumą, todėl gyventojas turi pateikti 2019 m. (2020, 2021 m.) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Nuo 120 VDU (2020 m. – 84 VDU, 2021 m. – 60 VDU) dydį viršijančios pajamų dalies, apmokestinamos taikant 27 procentų (nuo 2020 m. – 32 procentų) pajamų mokesčio tarifą, deklaracijoje apskaičiuotą pajamų mokestį jis privalės sumokėti iki 2020 m. (2021 m., 2022 m.) gegužės 1* dienos.

57. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės gavo tik darbo užmokestį, kurio suma neviršija 2019 m. mokestinio laikotarpio 120 VDU, (2020 m. – 84 VDU, 2021 m. – 60 VDU) dydžio sumos. NPD jam pritaikytas mokestiniu laikotarpiu. Šis gyventojas pageidauja susimąžinti su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas patirtomis gyvybės draudimo įmokomis. Tokiu atveju gyventojas turi pateikti 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

68. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį iš gyventojų gavo B klasės pajamų už turto nuomosą ir apmokestinamųjų pajamų už parduotą pajamų turta. Bendra šių pajamų suma neviršija 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio 120 VDU dydžio sumos. Kadangi šis gyventojas pageidauja susimąžinti apmokestinamąsias pajamas sumokėtomis sumomis už sūnaus studijas Vilniaus universitete, jis teikia 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

7. Nuolatiniam Lietuvos gyventojui 2018 m. išmokamam 600 Eur mėnesio darbo užmokesčiui buvo taikomas 280 Eur mėnesio NPD. Sausio – lapkričio mėnesiais išmokėtai 6 600 Eur darbo užmokesčio sumai pritaikytas 3 080 Eur NPD. Gruodžio mėnesį šiam gyventojui išmokami 600

Eur darbo užmokestis ir 1 000 Eur vienkartinė išmoka, NPD netaikomas (lygus nuliui), nes bendra išmokama suma yra didesnė nei 1 160 Eur. Metinis NPD, įvertinus visas metines pajamas, yra 2 860 Eur (8 200 – 4 800; 3 400 x 0,5; 4 560 – 1 700), t. y. 220 Eur (3 080 – 2 860) mažesnis už pritaikytą NPD 3 080 Eur sumą (280 Eur x 11 mėn.). Vien dėl vienkartinės išmokos gavimo gyventojui atsiranda pareiga perskaičiuoti metinį NPD, pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir iki 2019 m. gegužės 1 d. sumokėti joje apskaičiuotą pajamų mokestį.

(GPMĮ 27 str. 2 dalies komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2018-03-09 raštą Nr. (18.18-31-1E)RM-8028)

3. Gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu buvo įsigijęs verslo liudijimą ar įregistravęs individualią veiklą, privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją net tuo atveju, kai individualios veiklos pajamų negavo. Gyventojas, kuriam atsiranda prievolė deklaruoti turimą turta Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, išskyrus gyventoją, pageidaujantį gauti piniginę socialinę paramą ar paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, taip pat išskyrus atskaitinę gyventojų turto deklaraciją teikiančius Gyventojų

turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 22 punkte nurodytus asmenis, privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją nepaisydamas šio straipsnio 2 dalyje nustatytų išimčių. Gyventojas, kuriam atsiranda prievolė deklaruoti turimą turtą Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, po kalendorinių metų, už kuriuos teikiama gyventojų turto deklaracija, gegužės 1 dienos privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį laikydamasis gyventojų turto deklaracijos pateikimo terminų.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 27 straipsnio pakeitimo įstatymą (2014 m. spalio 9 d. įstatymas Nr. XII-1217), taikoma nuo 2015 m. sausio 1 d.).

Komentaras

1. Gyventojams, kurie mokestiniu laikotarpiu buvo įsigiję verslo liudijimus [\(išskyrus nenuolatinius Lietuvos gyventojus, deklaruojančius pajamas GPMĮ 30 ir 31 straipsniuose nustatyta tvarka\)](#) ar įregistravę individualią veiklą, prievolė pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją atsiranda, neatsižvelgiant į tai, ar jie tą mokestinį laikotarpį gavo pajamų iš individualios veiklos, ar ne. Pajamos iš žemės ūkio veiklos taip pat yra priskiriamos individualiai veiklai, todėl žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, įregistruoti pridėtinės vertės mokesčio mokėtojais arba privalantys jais registruotis, privalo pateikti deklaraciją. Išimtyms taikomos tiems žemės ūkio veiklą vykdančioms gyventojams, kurių iš šios veiklos gautos pajamos yra priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms, jeigu tokios pajamos (visos) arba neviršijiančios tam tikrą dydį yra įtrauktos į centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintą Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą (žr. šio straipsnio 4 dalies komentarą).

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 201~~59~~ m. mokestiniu laikotarpiu vykdė individualią veiklą pagal įsigytą verslo liudijimą, tačiau pajamų iš šios veiklos 201~~59~~ m. negavo (atsiskaitymas už suteiktas paslaugas numatytas tik 20~~16~~²⁰ m.). Gyventojas turi pateikti 201~~59~~ m. mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Deklaracijoje ~~jes, – priedo, skirto deklaruoti individualios veiklos pajamas, atitinkamame laukelyje~~ kaip gautos pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą tokiais atvejais įrašomas nulis.

2. Pareiga deklaruoti pajamas nustatyta gyventojams, privalantiems deklaruoti turtą pagal Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymą Nr. I-1338 ~~(toliau – Gyventojų turto deklaravimo įstatymas)~~, išskyrus gyventojus, pageidaujančius gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti arba pinigine socialinę paramą, taip pat gyventojus, kurie privalo pateikti atskaitinę turto deklaraciją.

[Pareiga deklaruoti turtą pagal Gyventojų turto deklaravimo įstatymą yra nustatyta tik tiems 2 straipsnio 1 dalies 1-23 ir 29-36 punktuose nurodytas pareigas ėjusiems \(kandidatavusiems į tas pareigas\) gyventojams, kurie yra laikomi nuolatiniais Lietuvos gyventojais. Šių gyventojų šeimų nariai, taip pat pinigine socialinę paramą ar paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gauti pageidaujančių gyventojų šeimų nariai, asmenų, aukojančių savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, politinės partijos narių, kurių nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, šeimų nariai deklaruoti turtą privalo tuo atveju, jeigu jie yra nuolatiniai Lietuvos gyventojai.](#)

[Nuolatinis Lietuvos gyventojas laikomas asmuo, atitinkantis GPMĮ 4 straipsnyje \(žr. GPMĮ 4 straipsnio komentarą\) nustatytus nuolatinio Lietuvos gyventojų kriterijus. 18 metų sulaukusių ir vyresnių asmenų, pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, įgijusių teisę nuolat gyventi Lietuvoje ir turinčių deklaruotino turto, šeimų nariams, taip pat kandidatų į Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 5-23 ir 29-35 punktuose nurodytas pareigas šeimų nariams pareiga deklaruoti turtą nėra nustatyta.](#)

3. Deklaruoti pajamas privalo Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1-24, 27-35, 37 punktuose nurodyti šeimų nariai (gyventojų sutuoktiniai ir kartu gyvenantys vaikai (jaukiai) iki 18 metų):

- sutuoktiniai - neatsižvelgiant į tai, kokias metines pajamas jie yra gavę ir ar iš viso yra jų gavę.

vaikai (jvaikiai) – jeigu jiems tokia pareiga atsiranda pagal GPMĮ 27 straipsnio 2 dalies nuostatas (pavyzdžiui, gavę pajamų už parduotą turtą, pajamų mokestį nuo kurių turi sumokėti jie patys), arba dėl mokestiniu laikotarpiu vykdytos įregistruotos individualios veiklos ar veiklos, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą.

4. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2, 3, 5, 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 7-1 straipsniu įstatymą, prievolė pateikti atskaitinę turto deklaraciją nustatyta ir 18 metų sulaukusiems nuolatiniais Lietuvos gyventojams bei to paties amžiaus ir vyresniems asmenims, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta tvarka įgijusiems teisę nuolat gyventi Lietuvoje, jeigu jie yra įgiję šiame įstatyme nurodytą deklaruočiną turtą.

5. Pavyzdžiai

1. Metinę pajamų mokesčio deklaraciją pateikti privalo:

- valstybės politikai ir kandidatai į valstybės politikus bei jų šeimų nariai,
- Europos Parlamento nariai, išrinkti nuo Lietuvos Respublikos (toliau – Europos Parlamento nariai), ir kandidatai į Europos Parlamento narius bei jų šeimų nariai,
- valstybės tarnautojai bei jų šeimų nariai,
- antstoliai ir notarai bei jų šeimų nariai,
- Lietuvos Respublikos teismų pirmininkai, teismų pirmininkų pavaduotojai, teismų skyrių pirmininkai, teisėjai bei jų šeimų nariai,
- Seimo kontrolieriai, valstybės kontrolierius, valstybės kontrolieriaus pavaduotojai, lygių galimybių kontrolierius, vaiko teisių apsaugos kontrolierius bei jų šeimų nariai,
- prokurorai bei jų šeimų nariai,
- Lietuvos banko valdybos nariai bei jų šeimų nariai,
- valstybinių aukštųjų mokyklų vadovai bei jų šeimų nariai.

2. Metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikti neprivalo:

- piniginę socialinę paramą gauti pageidaujantieji gyventojai, nustatyta tvarka deklaruojantys turtą,
- gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti,
- nuolatiniai Lietuvos gyventojai, nuo 2004 ir vėlesnių metų sulaukę 18 metų, taip pat 18 metų sulaukę ir vyresni asmenys, nuo 2004 ir vėlesnių metų įgiję teisę nuolat gyventi Lietuvoje, turintys deklaruočiną turtą.

~~3. Prievolė deklaruoti turtą pagal Gyventojų turto deklaravimo įstatymą yra nustatyta tik tiems 2 straipsnio 1 dalies 1-23 ir 29-36 punktuose nurodytas pareigas ėjusiems gyventojams, kurie yra laikomi nuolatiniais Lietuvos gyventojais. Šių gyventojų šeimų nariai, taip pat piniginę socialinę paramą ar paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gauti pageidaujančių gyventojų šeimų nariai, asmenų, aukojančių savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, politinės partijos narių, kurių nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, šeimų nariai deklaruoti turtą privalo tuo atveju, jeigu jie yra nuolatiniai Lietuvos gyventojai. Nuolatinio Lietuvos gyventojų laikomas asmuo, atitinkantis GPMĮ 4 straipsnyje (žr. GPMĮ 4 straipsnio komentarą) nustatytus nuolatinio Lietuvos gyventojų kriterijus. 18 metų sulaukusių ir vyresnių asmenų, pagal įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ įgijusių teisę nuolat gyventi Lietuvoje ir turinčių deklaruočino turto, šeimų nariams, taip pat kandidatų į Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 5-23 ir 29-35 punktuose nurodytas pareigas šeimų nariams pareiga deklaruoti turtą iš viso nėra nustatyta.~~

46. Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 77 straipsnį mokesčių administratoriui yra suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo prievolės pateikti mokesčių deklaraciją ar kitus dokumentus tais atvejais, kai reikalinga informacija gaunama iš trečiųjų šaltinių ar kitais atvejais. Todėl metinės pajamų mokesčio deklaracijos nereikia teikti gyventojams,

nepaminėtiems komentuojamo straipsnio 3 dalyje, kai tai yra nustatyta atitinkamame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos teisės akte,

Pavyzdys

1. Savarankiškam politinės kampanijos dalyviui aukojantis gyventojas, politinės partijos narys, kurio politinės partijos nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, ir jo šeimos nariai visas ataskaitiniais metais gautas pajamas deklaravo Metinėje gyventojų (šeimos) turto deklaracijoje (FR0001 formoje). Jeigu prievolė deklaruoti pajamas tokiam gyventojui neatsiranda ir dėl kitų priežasčių, nurodytų Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme arba Gyventojų turto deklaravimo įstatyme (pavyzdžiui, dėl prievolės apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, kalendoriniais metais vykdytos individualios veiklos, paties ar jo šeimos nario eitų pareigų), tai tų pačių ataskaitinių metų pajamų mokesčio deklaracijos pateikti nereikia. Ši nuostata įrašyta Metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos FR0001 formos ir jos priedų užpildymo, teikimo ir tikslinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. VA-13.

57. Gyventojas, privalantis deklaruoti turimą turtą Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka, praėjusį mokestinį laikotarpį (kalendoriniais metais) gautas pajamas deklaruoti privalo pasibaigus kalendoriniams metams, už kuriuos teikiama turto deklaracija, iki kitų kalendorinių metų gegužės 1° dienos, išskyrus:

57.1. kandidatus į valstybės politikus bei į Europos Parlamento narius ir jų šeimėsu narius, kurie deklaracijas pateikti privalo rinkimų tvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytais terminais;

57.2. kandidatus į pareigas, išvardytas Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 5-23, 29-35 punktuose, kurie deklaracijas pateikti privalo per 7 kalendorines dienas nuo prašymo kandidatuoti į atitinkamas pareigas pateikimo dienos;

57.3. išrinktus ar paskirtus į pareigas valstybės politikus bei Europos Parlamento narius, jų šeimų narius, priimtus ar paskirtus į pareigas valstybės tarnautojus ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo per 30 dienų nuo priėmimo ar paskyrimo dienos;

57.4. gyventojus, aukojančius savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki aukos suteikimo. Šie gyventojai turi deklaruoti:

57.4.1. paskutiniuosius praėjusiais kalendoriniais metais (einančiais prieš metus, kuriais auka suteikiama), gautas pajamas, kai auka teikiama po gegužės 1 dienos,

57.4.2. užpraeitais kalendoriniais metais gautas pajamas, kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos;

57.5. politinės partijos narius, kurių politinės partijos nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, ir jų šeimų narius, kurie deklaracijas pateikti privalo dar prieš sumokant šį dydį viršijančias sumas.

68. Jeigu kandidatai į valstybės politikus bei į Europos Parlamento narius ir jų šeimų nariai, išrinkti arba paskirti į pareigas valstybės politikai bei Europos Parlamento nariai, jų šeimų nariai, taip pat priimti ar paskirti į pareigas valstybės tarnautojai ar į kitas pareigas priimti gyventojai ir jų šeimų nariai mokesčio administratoriui jau buvo pateikę to mokestinio laikotarpio metines pajamų mokesčio deklaracijas, pakartotinai deklaracijos neteikiamos.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs pozityviųjų pajamų, privalo kartu su metine pajamų mokesčio deklaracija pateikti centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos priedą, kuriame turi būti nurodyta informacija apie tiesiogiai, netiesiogiai ar kartu su susijusiais asmenimis valdomas kontroliuojamųjų užsienio vienetų akcijas (dalis, pajus), balsavimo teises ar teises į paskirstytojo pelno dalį arba išimtinės teises jas įsigyti, taip pat kontroliuojamojo užsienio vieneto pavadinimas ir buveinės adresas, kontroliuojamojo užsienio vieneto valdytojų sąrašas. Nuolatinis Lietuvos gyventojas

kontroliuojamojo užsienio vieneto balansą bei pelno ir nuostolių ataskaitą privalo saugoti ne mažiau kaip 10 metų.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 13, 27 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 6 d. įstatymas Nr. XIII-1698), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, į mokestinio laikotarpio pajamas įtraukęs pozityviasias pajamas (žr. GPMĮ 13 straipsnio komentarą), kartu su metine pajamų mokesčio deklaracija privalo pateikti tinkamai užpildytą atitinkamą pajamų mokesčio deklaracijos priedo formą, skirtą apskaičiuotoms pozityviosioms pajamoms deklaruoti, kurioje turi būti pateikta informacija apie:

1.1. kontroliuojamąjį užsienio vienetą (pavadinimas, buveinės adresas),
1.2. tiesiogiai, ~~ar~~ netiesiogiai ar kartu su susijusiais asmenimis gyventojų valdomas kontroliuojamojo vieneto akcijas (dalį, pajų), balsavimo teises ar kitas teises į paskirstytino pelno dalį ar išimtines teises jas įsigyti,

1.3. kontroliuojamojo vieneto valdytojų sąrašą.

2. Atitinkamo mokestinio laikotarpio metinės pajamų mokesčio deklaracijos pozityviosioms pajamoms įrašyti skirtos priedo forma yra tvirtinama kartu su deklaracijos ir jos priedų formomis.

3. Kontroliuojamojo vieneto balanso, pelno ir nuostolių ataskaitos prie metinės pajamų mokesčio deklaracijos pridėti nereikia, tačiau šiuos dokumentus nuolatinis Lietuvos gyventojas turi saugoti ne mažiau kaip 10 metų.

7. Jeigu nuolatinio Lietuvos gyventojų pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuojama pajamų mokesčio permoka, ji gali būti įskaityta arba gražinta Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 131, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymą (2008 m. gruodžio 23 d. įstatymas Nr. XI-111), taikoma nuo 2009 m. sausio 1 d.).

Komentaras

1. Mokesčio mokėtojo (gyventojų) pajamų mokesčio permokos įskaitymo ir gražinimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas (toliau – MAĮ).

2. Pagal MAĮ mokesčio permoka yra mokesčio mokėtojo sumokėta per didelė mokesčio suma. Taigi pagrindas gražinti permokėtą mokesčio sumą MAĮ tiesiogiai siejamas su aplinkybe, kai konkretus mokesčio mokėtojas (gyventojas), iš savo lėšų sumokėjęs mokestį, patiria didesnes išlaidas negu atitinkamame mokesčio įstatyme jam nustatytoji prievolė. Tais atvejais, kai mokestis nuo gyventojų gautų pajamų yra sumokamas ne mokestinės prievolės subjekto – gyventojų, o kito asmens savo lėšomis, pajamas gavęs gyventojas nepatiria jokių su mokestine prievole susijusių išlaidų, taigi tokiais atvejais nėra teisinio pagrindo gražinti tokias mokesčio sumas.

Todėl mokesčio mokėtojui (gyventojui) MAĮ nustatyta tvarka yra gražinama ta permokėto pajamų mokesčio suma, kurią jis sumokėjo savo lėšomis arba kurią mokestį išskaičiuojantis asmuo išskaičiavo nuo jam išmokamos išmokos. Ta mokesčio permokos dalis, kuri susidarė dėl kito asmens savomis lėšomis sumokėto mokesčio, gyventojui negražinama.

Pavyzdys

Gyventojų metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuota 300 Eur pajamų mokesčio permoka. Dalį šios mokesčio sumos – 200 Eur nuo gyventojų natūra gautų pajamų (pvz., dovanos,

laimėjimo) už šį gyventoją sumokėjo kitas (išmoka išmokėjęs) asmuo. Vadinasi, gyventojui gražintina mokesčio suma yra lygi 100 Eur (300 - 200).

3. Jeigu kitam asmeniui, sumokėjusiam mokesť už gyventoją iš savo lėšų, sumokėtoji mokesčio suma būtų kompensuojama, t. y. jei pajamas gavęs gyventojas gražintų už jį sumokėtą pajamų mokesčio sumą, atsirastų pagrindas laikyti, kad pajamų mokesť sumokėjo pats gyventojas. Tokiu atveju atsirastų teisinis pagrindas gyventojui reikalauti, kad mokesčio administratorius gražintų jam permokėtą mokesčio sumą. Gyventojas, kompensavęs už jį sumokėtą pajamų mokesčio sumą tą patį mokestinį laikotarpį, kurį šios pajamos gautos, savo metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje šios sumos neturėtų deklaruoti kaip „kito asmens savo lėšomis sumokėtos mokesčio sumos“ (ji deklaruotina kaip „išskaičiuota (sumokėta) mokesčio suma“), o gražinimui įvykus kitą mokestinį laikotarpį, analogiškai turėtų jas deklaruoti, patikslindamas mokesčio administratoriui pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

4. Pagal MAĮ 87 straipsnio 7 dalį gyventojų pajamų mokesčio permoka, priklausanti gražinti mokesčio mokėtojui pagal jo metinę pajamų mokesčio deklaraciją, gražinama mokesčio mokėtojo prašymu ne vėliau kaip iki atitinkamų metų liepos 31 d., o jei prašymas pateikiamas pasibaigus atitinkamos metinės deklaracijos pateikimo terminui, – ne vėliau kaip per 90 dienų po prašymo gražinti mokesčio permoką gavimo dienos.

Tais atvejais, kai dėl mokesčio permokos gražinimo atliekamas mokesčių mokėtojo mokestinis patikrinimas arba su mokesčio permokos gražinimu susiję klausimai yra sudedamoji mokesčių administratoriaus atliekamo to mokesčių mokėtojo patikrinimo dalis, mokesčio permoka os turi būti gražinta ne vėliau kaip per 20 dienų po mokesčių administratoriaus sprendimo dėl patikrinimo akto (jei pažeidimų nenustatyta, – pažymos apie tai) įteikimo mokesčių mokėtojui dienos. Gražinimas sustabdomas iki mokesčių administratoriaus sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokesčiai ir (arba) su juo susijusios sumos (jei pažeidimų nenustatyta, - pažymos apie tai), įteikimo mokesčių mokėtojui dienos, tačiau tai nestabdo MAĮ 87 straipsnio 9 dalyje nustatytų palūkanų skaičiavimo mokesčio mokėtojo naudai.

9. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokesčio laikotarpio, gegužės 1 dienos privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčių administratoriui metinę praėjusio mokesčio laikotarpio pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu:

1) per praėjusį mokestinį laikotarpį Lietuvos Respublikoje gavo A ir (ar) B klasėms priskiriamų pajamų, nenurodytų šio Įstatymo 30 straipsnyje, ir

2) jam atsiranda pareiga perskaičiuoti mokėtiną pajamų mokesť atsižvelgiant į šio Įstatymo 6 straipsnio 1¹ ir 1² dalių nuostatas.

(Papildyta straipsnio dalimi pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą (2018 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. XIII-1704), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 m. ir vėlesnių mokesčių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas (nenuolatinio Lietuvos gyventojų sąvokos paaiškinimą žr. GPMĮ 2 straipsnio 4 dalies komentare) privalo pateikti metinę 2019 m. ar vėlesnio mokesčio laikotarpio (kalendorinių metų) pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu:

1.1. jis per tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje bus gavęs A ir (ar) B klasei priskirtų pajamų, pagal GPMĮ 5 straipsnio 4 dalies nuostatas pripažįstamų jo pajamų mokesčio objektu (išskyrus pajamas iš individualios veiklos per nuolatinę bazę Lietuvoje ir pajamas iš paskirstytojo pelno), ir

1.2. dėl GPMĮ 6 straipsnio 1¹ ir (ar) 1² dalyse nurodytas sumas viršijančių Lietuvoje gautų pajamų jam atsiranda pareiga perskaičiuoti pajamų mokesť, taikant GPMĮ 6 straipsnio 1¹ ir (ar) 1² dalyse nustatytus pajamų mokesčio tarifus.

2. Pareiga deklaruoti metines pajamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui atsiras, jeigu jis per 2019 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį Lietuvoje bus gavęs šio komentaro 2.1-2.2 papunkčiuose nurodytų pajamų, viršijančių 120 VDU dydžio sumą (t. y. 136344 Eur - 2019 m.), 84 VDU dydžio sumą (104277,60 Eur - 2020 m.), 60 VDU dydžio sumą (2021 m.):

2.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (išskyrus apskaičiuotas už 2018 m. ar ankstesnį mokestinį laikotarpį, taip pat ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas),

2.2. tantjemų ir (ar) atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje.

Tokiu atveju, pasibaigus 2019 m. (2020 m., 2021 m.) mokestiniam laikotarpiui, nenuolatinis Lietuvos gyventojas pats arba per savo įgaliotą asmenį iki kalendorinių metų (einančių po to mokestinio laikotarpio), gegužės 1** dienos privalės pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir nuo 120 VDU (2019 m.), 84 VDU (2020 m.), 60 VDU (2021 m.) dydį viršijančios pajamų dalies apskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį, taikydamas 27 procentų (32 procentų - nuo 2020 m.) pajamų mokesčio tarifą. Deklaracijoje apskaičiuotas pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

3. Pavyzdžiai

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. mokestinį laikotarpį Lietuvoje gavo:

1.1. 79 534 Eur (70 VDU) su darbo santykiais susijusių pajamų,

1.2. 73 853 Eur (65 VDU) – tantjemų,

iš viso: 153387 Eur (135 VDU) sumą.

Nuo šių pajamų mokestį išskaičiuojantys asmenys išskaičiavo 20 procentų pajamų mokestį. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 17 043 Eur (15 VDU) sumos, pritaikęs 27 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokestį. Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2020 m. liepos 1** dienos.

2. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2020 m. mokestinį laikotarpį Lietuvoje gavo:

2.1. 24 828 Eur (20 VDU) su darbo santykiais susijusių pajamų,

2.2. 86 898 Eur (70 VDU) tantjemų,

Iš viso: 111 726 Eur (90 VDU).

Nuo šių pajamų mokestį išskaičiuojantys asmenys išskaičiavo 20 procentų pajamų mokestį. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2020 m. mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 84 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 7 448,40 Eur (6 VDU) sumos, pritaikęs 32 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokestį. Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2021 m. gegužės 1 dienos.

3. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas, per 2021 m. mokestinį laikotarpį gavęs didesnę nei 60 VDU su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų ir tantjemų sumą, pajamų mokestį privalės sumokėti nuo 60 VDU viršijančios pajamų dalies.

Kiekvienų metų VDU nustatomas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme.

4. Pareiga deklaruoti metines pajamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui gali atsirasti ir dėl kitų, nesusijusių su darbo santykiais pajamų gavimo. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas, jeigu jis Lietuvoje per 2019 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį bus gavęs didesnę nei 120 VDU dydžio sumą tokių pajamų:

4.1.1. palūkanų (išskyrus palūkanas, priskirtas neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 straipsnį),

4.1.2. honorarų (įskaitant už perleistas teises daryti kompiuterio programos kopijas ar teises rengti išvestines kompiuterio programas, ar teises viešai demonstruoti kompiuterio programą),

4.1.3. pajamų už Lietuvoje esančio nekilnojamojo turto nuomą,

4.1.4. sporto veiklos pajamų už Lietuvoje vykdytą sporto veiklą;

4.1.5. atlikėjo veiklos pajamų už Lietuvoje vykdytą atlikėjo veiklą;

4.1.6. pajamų už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybės nekilnojamąjį daiktą, esantį Lietuvoje, įskaitant pajamas už perleistą nekilnojamąjį daiktą, priskirtą per nuolatinę bazę Lietuvoje vykdomos individualios veiklos turtui.

4.1.7. pajamų už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybės kilnojamąjį daiktą, jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra (ar privalo būti) įregistruotas Lietuvoje.

Pavyzdžiai

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas per 2019 m. (ar vėlesnį) mokestinį laikotarpį gavo:

1.1. 15 VDU palūkanų.

1.2. 27 VDU dydžio sumą už Lietuvoje esančio nekilnojamojo daikto pardavimą.

1.3. 70 VDU dydžio sumą iš atlikėjo veiklos Lietuvoje.

1.4. 20 VDU dydžio sumą už Lietuvoje esančio nekilnojamojo daikto nuomą.

iš viso: 132 VDU dydžio sumą.

Nuo šių pajamų mokestį išskaičiuojantys asmenys, taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, išskaičiuojo 15 procentų pajamų mokestį. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas privalės deklaruoti 2019 m. (ar vėlesnio) mokestinio laikotarpio pajamas ir nuo 120 VDU dydį viršijančios pajamų dalies, t. y. nuo 12 VDU dydžio sumos (pavyzdžiui, nuo 13 634,40 Eur – 2019 m., 14 896,80 Eur – 2020 m.), pritaikęs 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, sumokėti pajamų mokestį. Pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turės būti sumokėtas iki 2020 m. (vėlesnių metų) liepos 1 dienos**.

5. Pajamų mokestis deklaruojamas ir apskaičiuojamas nenuolatinio Lietuvos gyventojų metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje, kurios formą, jos užpildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.